

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Közlegyek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyen-
ként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőség-
hez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az Ifj. Jancsó Mózes könyv-
nyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénze-
küldendők.

Jelek és tünetek.

Különös és furcsa időket élünk. Lát-szólagos szélesend mellett közeledik a nagy vihar. Közeledik a villámlás és mennydör-gés. Minden jel arra mutat, hogy ellehe-tünk készülve rettenetes zivatarra. Vajjon ez a zivatar meg fogja-e tisztítani a poli-tikai atmoszférát, nem tudjuk, de attól tar-tunk, hogy még soká lesz, mire ismét ki-derül a látóhatár.

A parlament még csak október 8-án kezd meg üléseit, de a veszedelmes hely-zet már most is előre veti sötét árnyékát. Ámde nem a parlamenti szituáció vesze-delme az, mely komolyan aggaszthatna bennünket. A parlamenti harcoktól nem félünk, ha túléltük a Bánffy-korszak obstrukciós hadjárait, az őszi ülészek interpelláció-áradásától sem fogunk visz-szariadni. A képviselőházban, legalább ebben a mostaniban Széll Kálmán föltét-len ura a helyzetnek, sem nyílt, sem tit-kos támadásokkal nem boldogulhatnak ellene azok, a kik az ő megbuktatásában keresik a javulás és a kibontakozás lehető-ségét.

A baj mélyebb okait mi nem a par-lamentben és az általános politikai hely-zetben, hanem abban a tompa zugású for-rongásban keressük, mely napról napra jobban s jobban megmételtyezi a magyar társadalmat.

A politikai helyzet nagyon kedvezőt-len, de a társadalmat és a nemzet széle-sebb rétegeit uraló forrongás, az valóság-gal kétségbeejtő.

Különös jelenség, hogy a míg a szo-rosabb értelemben vett politikai kérdések iránt alig mutatkozik némi érdeklődés, addig a felekezeti villongás és a nemze-tiségek készülődése valósággal lázas izga-tottságba tartja a nemzetet. A közügyek iránti apátia a lehető legnagyobb az egész országban, mert az utolsó évek obstruk-ciós küzdelmei megingatták a parlamenti küzdelmek komolyságába vetett hitet, a gazdasági állapotok folytonos súlyosbo-dása pedig valósággal fásulttá tették az embereket.

A néprétegekben mutatkozó elégtelen-ség a kormányzatnak külsőleg igen en-gesztelékeny formái miatt nem juthatván a közélet porondján nyílt kitörésre, az el-fojtott harag és düh a társadalmi meka-nizmus szellentyűin át tör utat magának. Széll Kálmán legkevésbé sem okozója ennek az áldatlan állapotnak. Azok az okok, melyek előidézői ennek a mostani forrongásnak, meg voltak már ő előtt, meg voltak különösen Wekerle kormány-zása utolsó szakában és Bánffy alatt, csak-

hogy a míg Bánffy idején az elégtelen-ség és elfojtott düh a képviselőházban és a megyei közgyűléseken jutott nyílt kife-jezésre, addig most a társadalmi organiz-mus az, mely mint a szívacs a vizet, ugy szivja magába az elégtelenség bacillus-sait. Nagyon sok kóroanyag gyűlt már egybe a nemzet szervezetében. S ha a rajta támadt fekélyek kifakadnak egyszer, csunya és rettenetes látvány lesz az min-denképpen. Aggasztó dolog, hogy ugyan-akkor, a mikor a magyar társadalom és az államfentartó magyarság körében a romboló meghasonlás, a felekezeti küzdelem s a gazdasági ellentétek lépnek előtérbe, a nemzetiségek, melyek eddig a magyar faj politikai küzdelmeivel szem-ben passzive viselkedtek, elérkezettnek látják az időt arra, hogy kilépve eddigi passzivitásukból, immár aktív szerepet kö-vetelnek maguknak a hazai közügyekben.

Illetékes oldalról arról étesülünk, hogy a kormány jó szemmel nézi ezt a mozgalmat, sőt szívesen venné, ha a nemzetisé-gek néhány képviselőt a magyar parla-mentbe küldenének. Akik ezt óhajtják, akként okoskodnak, hogy a nemzetiségeknek a külföldön ellenünk folytatott kon-spirációit csak úgy lehet ellensúlyozni s lehetetlenné tenni, ha alkalom adatik a nemzetiségeknek, hogy panaszukat és gravamenjeiket a legilletékesebb fórumon: a magyar parlamentben adhassák elő. Ámbátor ettől a felfogástól nem lehet el-vitatni bizonyos logikai tartalmat, mégsem fogadhatjuk azt el minden tartózkodás nélkül, már csak azért is, mert nagyon kérdéses, vajjon a túlzó nemzetiségek az-által, hanem szóhoz jutnának a magyar par-lamentben, mindjárt indítatva éreznék magukat arra, hogy külföldi akeziójukat leszereljék.

Mi legalább azt hisszük, hogy a nem-zetiségek, ha tényleg felhagynának a pasz-szivitással, azért továbbra is folytatnák ellenünk a küzdelmet a külföldön s pedig annál is inkább, mivel remélhetőleg a ma-gyar parlament hazafias pártjai sohasem akezeptálnák azokat a feltételeket, a me-lyek fejében a nemzetiségek tényleg haj-landók volnának a teljes leszerelésre. Ám lehet, hogy tévedünk, lehet, hogy az opti-mistáknak van igazuk, de abban az egy-ben alighanem nekünk van feltétlenül igazunk, hogy a nemzetiségi hadak föl-szerelése s mozgósítása éppen abban az időben, midőn a fajmagyarság készül ítő háborúra, egymás ellen nem látszik eléggé szerencsés gondolatnak.

Már maga az a tény, hogy a nemze-tiségek elérkezettnek látják az időt a pasz-szivitás felhagyására, nyilvánvaló jele an-

nak, hogy a magyarság helyzetét ez idő szerint meggyöngültnek tekintik. S nem lehetünk oly naivak, hogy azt higgyük, hogy a bünbánó nemzetiségek csak azért kívánnak most a közügyekben aktív részt venni, hogy akezióba lépésükkel fölfris-sítsék és megerősítsék a felekezeti és gaz-dasági küzdelmek által meggyengített magyar fajt.

S a nemzetiségek a maguk részéről okosan is teszik, ha most már felhagynak a passzivitással, mert minden jel arra mu-tat, hogy a felekezeti villongás, a társadalmi meghasonlás és a gazdasági ellentétek még csak ezután fogják igazán tönkresilányi-tani a magyar nemzetet. A néppárti reak-ció mind merészebben bontogatja szár-nyait, a radikálizmus mértéktelensége pe-dig a mérsékelt elemeket teljes tétlen-ségre avagy visszavonulásra készíti. A szenvedélyek harcában a mérsékelt libe-rálizmus nem irányítja többé a szelleme-ket, mert egyrészt a legsötétebb reakció, másrészt pedig a legféktelenebb radikáliz-mus izgatja a kedélyeket.

Az az egyoldalú, tulszigoru ítélet, me-lyet a tudományegyetemi tanács hozott a napokban a radikális egyetemi tanulók ügyében s az a határtalan düh, melylyel az ugynevezett liberális sajtó nagy része fogadta ezt az ítéletet, szomorú jele annak az izzó gyűlöletnek, mely ismét rabságban tartja a szellemeket. S ezek a jelek, ezek a tünetek napról-napra szaporodnak. A papok a béke ígéje helyett háborút hir-detnek, az ifjúság lelkéből kiveszett az ideálizmus. Oh, ha a márcziusi ifjúság ma feltámadna, középkori alakoknak nézné alán az egyetemiek nagy részét.

A gazdasági élet alábanyatlása még csak fokozza az általános bajt, mert a he-lyett, hogy gazdasági erőink czéltudatos szervezésével közös erővel iparkodnánk gazdasági érdekeinket megvédeni, nem gon-dolunk az osztrák támadás visszaverésére nem a külföldi verseny ellensúlyozására, hanem inkább az egymás megrontására fenjük kardjinkat.

Ezt a harcot be kell szüntetni, ennek az örületes mozgalomnak véget kell vetni; nem tudjuk, hogy mennyiben mozdihat-nák elő az ellentétek kiegyenlítését, azt azonban tudjuk és érezzük, ha továbbra is szabadon hagyjuk dűlni a tájékozó szen-vedélyeket, akkor Magyarország gazda-sági állapota teljesen alá fog hanyatlani.

Tény az, hogy a mai állapot a jövőnek nagy veszedelmeit rejt magában s azért legfőbb ideje, hogy mindazok, a kik hi-vatva vannak döntő befolyást gyakorolni az ország közügyeire, a kormányt támo-gatva foglaljanak állást ebben az ügyben.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár

Az osztrák válság.

(M. d.) Immár teljes bizonyossággá vált, hogy Ausztria császára a bonyadalmakból, melyekben az osztrák u. n. alkotmányos élet végződik évek óta, más kiutat nem talált annyi sikertelen kísérlet után, mint a parlament föllosztását.

Nem sok sokszó kíséri sírjába azt a Reichsrathot, mely csak a skandalumok hihetetlen mértéke által tette magát s az osztrák alkotmányt emlékeztetessé.

Körber osztrák miniszterelnök az utolsó napokban a reichsrath tanácskozási rendjét valahogy biztosítsa a pártok vezetőinél, a kikkel tanácskozt. Arra az eredményre jutott, — a mint várni is lehetett — hogy Ausztriában a parlamenti állapotok javulását várni nem lehet. Nem engedték sem a németek, se a csehek. Mind a két fél a nyelvkérdés a fő. A németek követelik, hogy Ausztriában a német nyelv hivatalos legyen; a csehek pedig azt válaszolják, hogy ők semmiféle hivatalban a német nyelvet el nem ismerik. A reichsrathot tehát hiábányít meg, hiába vannak sürgős elintéznivalók — így a Magyarországgal való közgazdasági kiegyezés — ők megakadályozták volna, agyonbeszéléssel és az ismert fegyverekkel.

A király szeptember elseje óta Bécsben van, az osztrák áldatlan állapotokban elérkezett a döntés. Nem lehetett már további alkudozás a csehekkel mivel ez már mindannyiszor meghiusult. Az osztrák reichsrath feloszlata az alkotmány felfüggesztését nem jelenti daczára, hogy nem lehet elképzelni, hogy új választásoknál más csehek, más elemek kerüljenek a reichsrathba. Az osztrák kormány a reichsrath feloszlataival és a politikai életből való félretételével már megbarátkozott. De mi fog történni a Magyarországgal való mindezen érintkezésben, melyre nézve 1867-iki törvényeink kimondják, hogy alkotmányos utón intézendők, a magyar és osztrák országgyűlésekkel. Itt a bökkenő. A mostani osztrák kormány azonban nem találta meg a módot a további alkotmányos intézkedésekhez, mint nem találták elődjei sem. A sok meghiusult kísérleteknek is eljött a vége. Körber kormánya hasonlóképen oda jutott, hogy az alkotmányos rendet fentartani nem képes, a németet és csehet összehozni ő sem bírja. A föllosztást, a mi a magyar politika férfjának véleményét illető az alkotmányosság szempontjából szintén mindenki rendjén lévőknek fogja fel, mivel egészen természetes, hogy a korona a választások útján kérdezze meg a nemzetet, hogy egyetért-e azokkal, akik az osztrák alkotmányosságot megakasztották? Mért teljességgel kizártnak tartják azt, hogy az osztrák kormány akár miféle alkotmány változtatás vagy államjogi kényszer — rendelet útján iparkodjék magán könnyíteni. Ausztriában a korrekt alkotmányosság ellen semmi sem fog történni, az pedig, hogy lesz-e új választás Ausztriában, Magyarországra nem tartozik. Széll Kálmán és a magyar kormány egyáltalán nem avatkozott be az osztrák állapotok fejlesztésébe és abba ezután sem fog avatkozni. Az is ki van zárva, hogy az osztrák krízis miatt Magyarországon is még az idén föllosztás és új választás lehessen. Mivel a kormány böles előrelátása folytán — úgy, a quota, mint a delegáció küldés dolgában a jövő év június haváig Ausztria és Magyarország közt alkotmányos érintkezés szüksége nem forog fenn, senki sem talál arra okot, hogy az osztrák válsággal a magyar politika szempontjából foglalkozzék. Ha azután a jövő tavaszig sem lesz az osztrák parlamentarizmus szánálva, akkor persze sz. 1867. XII. t.-cz. rendelkezései folytán előállhatnak a dualismus kérdései, ez azonban még messze van, de ha lenne akcióképessé, még akkor sem fog sok fáradságba kerülni az, hogy Magyarország magát a kellemtelen helyzetben minden nagyobb emóció nélkül átsegítse.

Nekünk nem fáj a fejünk az osztrák sógor katzenjammerjéért s nem is fog fájni.

Egyházi élet.

Ki lesz a pap? Ez a nagy fontosságú kérdés foglalkoztatja most a helybeli ev. ref. egyházközség tagjait s általában városunknak minden polgárát. Az egyházközség tagjai — a multhoz hiven — egy min-

den tekintetben kiváló egyházi férfit éhajtanak e díszes hivatalban látni, a ki e pástornélkül maradt nyájának valódi jó pásztora, Sionnak erős bástyája, vas oszlopa legyen. A város társadalma, különbség nélkül, egy oly férfit óhajt új tagjául fogadni, ki élénk, hű munkásságával, a jelen kor embereinek „nembánom“-ságát levetkezett akaratával annak életében első rangú faktor legyen, mint az elődei voltak. És most, midőn ezzel foglalkoznak, az a régi kérdés is előtérbe lépett — jelenleg a püspök által felvetette, — hogy a két lelkes állomás végleges rendeztessék.

A kérdés minden tekintetben nagy horderejű, mely megérdemli, hogy minden egyháztag komolyan foglalkozzék vele. A két rendes pap fizetése között eddig létezett nagy differencia, jogaiknak és kötelességeiknek szabályozatlansága, immártarthatatlanná vált. A tiszta evangéliumi protestáns elv szerint a rendes papok között különbség nem lehet. És ez, protestáns voltunknak megtagadása nélkül nem maradhat csak pusztán elv, egy előttünk fénylő, de el nem ért ideál. Ezt ki kell fejezni, az eszmének testet kell adni, ha az őseinktől nem helyesolt hierarchikus rangfokozatnak a legkisebb árnyékát is protestáns egyházi szervezetünkön hagyni nem akarjuk. Az egyenlőség pedig tényleg csak akkor lesz meg a két pap között, ha azoknak jogaik és kötelességeik, munkájuk és az ezért járó jutalom, a fizetés ugyanaz.

Az egyháztanács f. hó 2-án tartott gyűlésében és kérdésnek megvitatását egy bizottságnak adta ki, a mely f. hó 7-én értekezletet is tartott.

Higgadt tanácskozásban, a bizottság minden egyes tagjának élénk részvétele mellett, a dolgot minden oldaláról alapos vizsgálat alá vette az értekezlet és az egyházi közgyűlés elé terjesztendő, elfogadásra ajánlott határozatával a dolgot tisztázta is.

Ennek értelmében ugyan egyházközségünk a jelenlegi helyzeten a mostani első papja és közte fennálló viszonyról fogva, mely a díjlevélben annak egész életére biztosított, nem változtathat, de elvben kimondja a rendezést oly formán, hogy két, jogokban és kötelességekben egyenlő papot választ, a kik közt csak abban lesz különbség, hogy az adminisztráns, illetve a lelkesi hivatalhoz érkezett iratokat kezelő és a gyűlésekre nem tartozókat, mint lelkesi intéző, az anyakönyveket vezető pap 200 forinttal több fizetést fog élvezni s mint ilyen „első pap“ ezimet fog viselni. De ez a különbség is csak látványos és elenyészlik, ha meggondoljuk, hogy ő mint az egyházközség adminisztránsa ügyeit intéző lelkesi a hitoktatásban nem vehetvén a másodikkal egyenlő részt, az abból járó tiszteletdíjnak is csekélyebb részét fogja élvezni s így a munkáért a jutalom, a fizetés mindkettőjük részére egyenlő lesz.

A lelkesi állomások rendezésére nézve ezeket akarja az értekezlet az egyháztanács útján a f. hó 16-án tartandó ecleziái közgyűlés elé terjesztetni elfogadás és megerősítés végett. E gyűlésre az egyház terheinek hordozásához hozzájáruló minden egyháztag hivatalos. Az egyház szervezeti, tanácskozási és ügyviteli szabályzata készen van, ezt minden egyháztagnak kötelessége 20 fillérért beszerezni. Ebből mindenki láthatja, hogy van joga az egyház dolgainak intézéséhez hozzászólni. Ne legyen hát közömbös senki. Nem méltó keresztyén emberhez az a lágymelegség. Ha hiven munkálkodnak a tagok, megáldja akkor Isten az egyházat, ezt az igazságnak várát, ezt a szent hegyet.

(—y—)

Az EMKE közgyűlése.

Szeptember 8-án délelőtt tartották meg Kolozsvárott a város háza dísztermében az EMKE ez évi rendes közgyűlését, melyet eredetileg a Mátyás király szobor leleplezésével egyidejűleg terveztek a leleplezés elmaradása következtében azonban csendben, száraz, hivatalos jelleggel folyt le.

A közgyűlési terem egészen megtelt helyi és vidéki tagokkal. A jelenlevők közt voltak: dr. Bartók György református, Ferencz József unitárius püspök, gróf Bethlen Pál Beszterce-Naszód vármegye, gróf Béli Ákos Kolozsvármegye főispánja, Feilitzsch Artur báró, Török Bertalan és Sándor József képviselők, Szvacsina Géza Kolozsvár, Novák Ferencz

Gyulafehérvár polgármestere, gróf Kornis Viktor nagybirtokos alelnök, Haller Károly min. tanácsos tiszteletbeli tag, Pál István apátkanonok, Matskási Pál birtokos, dr. Vajna Gábor brassó megyei pénzügyigazgató, Merza Lajos királyi tanácsos, dr. Csernátó Gyula Beszterce-Naszód vármegye tanfelügyelője, Székula Ágost vezérfelügyelő, Gajzágó Manó városi főügyész, dr. Farkas Géza megyei főorvos, Kuthy István Selmeczbánya város főkapitánya, Gyöngyösi Géza igazgató Besztercezőről, Erdélyi Pál, Hory Béla, Kolozsmegye árvaszéki elnöke, Lendvay bankigazgató, Szana Zsigmond, a temesvári gyűjtőgyár képviselője Temesvárról, Veres Dezső szerkesztő Deésről, stb.

A közgyűlést Béli Ákos gróf elnök, Kolozsmegye főispánja nagyfigyelemmel hallgatott és közben tetszésnyilatkozatokkal többször megszakított beszéddel nyitotta meg.

Konstatálta mindenekelőtt, hogy az Emke haladása 16 év után is folytonosnak és állandónak mondható, ami — viszonyaink között — nem kis dolog. Hála és dícséret érte nemzetünknek, mely ezer irányu más teendője és terhei közepette sem feledkezik meg az erdélyi társadalom ezen nagy ügyéről s azt óvrol-évre emelkedésre fejlődésre és virágzásra segíti.

A terjedelmes és kimerítő Évi jelentés szerint az egyesület készpénzvagyona a múlt évben is 60,389 korona 51 fillérrel szaporodott, miáltal a tőkevagyon 2,583,606 korona 89 fillére, az elkölthető állandó évi jövedelem pedig 142,285 korona 95 fillérre emelkedett. Ez szaporodásban még nincs benne özv. Mohay Károlyné ingatlan hagyatéka, mely szintén 100,000 korona becsértékben tulajdonjogilag szintén ez évben szált át az egyesületre, valamint nem foglaltatik benne több kisebb hagyatéka becsértéke sem. Oka a tárgyalás alatt létel, vagy, hogy a törzsvagyonba való felvétel végett az igazgató választmány még nem intézkedett.

A tagok száma is öröndetesen szaporodott, amennyiben a múlt közgyűlés óta 30 új alapító és 1141 új rendes tag lépett be, akik az új alapszabályok szerinti kötelezettséggel együtt további 53,712 koronát képviselnek. A régi tagok közül is, kiknek száma 79 örökös, 1989 alapító, 7294 rendes és 1778 pártoló, együtt 11,139, mind többen újítják ciklusukat, vagy lépnek át az új tagok sorába.

Az egyet működése az algyógyi székely földmives iskolán, 7 önálló Emke népiskolán, 11 kisdudóvón, 6 gyermekmenhelyen kívül 33 további községre terjed ki, melyekbe felekezeti iskolai és papi segélyt s mintegy 40 más ezimen különböző ösztöndíjakat, néptanítói jutalmakat, szegény iskolásgyermeknek segélyt, stb. adott, ahez járul az immár 133 népkönyvtárral és olvasókörrrel, valamint 65 népdaloskörrrel behálózott terület, úgy, hogy ma már, 300-nál több községben foglalt az Emke egy vagy más ezimen helyet, nem említve a multban adott segélyeket, az államnak, felekezeteknek átengedett alkötásokat, és amaz ezerekre menő erkölcsi közvetítést, amiket szüntelenül végzett és végez az idén is az egyesület. Új alkötások az idén: Algyógyon a székely földmives iskolával kapcsolatban a székely árva-fiú szeretetház és Mezöség közepén az aranykúti Emke népiskola megnyitása.

A közgazdasági törekvesség köréből kiemei az elnök az „Erdélyi iparpártoló szövetség“ megalakítását s hogy a kormány telepítés-politikájának igyekeztek, amennyire lehet, segélyre lenni. Az iparpártoló-mozgalom sikerének tanujele az Emke által fölkarolt iparczikkek, elsősorban a temesvári Emkegyűjtő diadala.

Megemlékezően az egyesület ez évi halottjairól, beszédét így fejezte be: És ezzel az Emke XVI. évi rendes közgyűlését megnyitván, kérem a tagokat, hogy az Emke-zászlója körül szilárdan csoportosulván és az új tagságra másokat is megnyervén, az erdélyi társadalom ezen nagy ügye körül rendületlenül kitartani és országunk kulturális és közgazdasági érdekeinek is szelietett hazánk és nemzetünk testébe minél erősebb és elválatlanabb csatolását egész odaadással és hű ragaszkodással előmozdítani sziveskedjenek.

Az elnöki beszéd elhangzása után Novák Ferencz kir. tan., Gyula-Fehérvár szab. kir. város polgármestere, indítványozta, hogy a beszéd jegyzőkönyvbe iktattassék, amit egyhangulag elfogadtak.

Az alapszabályok szerint a tárgysorozat rendjén megejtendő választásokra a jelölés megejtése végett a közgyűlés bizottságot köld ki.

Sándor József t. alelnök-főtítkárra bejelenti a távolbóli és a vidéki érkezett üdvözléseket.

Következett a terjedelmes évi jelentés előterjesztése, mely azonban előre kinyomtatva és a tagoknak szétküldve lévén, fölolvastottnak tekintett. Az elnökségnek és a tisztikarnak az évi működésért jegyzőkönyvi elismerés szavaztatott.

Gyárfás Benedek jószágigazgató és Sárkány Lajos dr. ref. főgymn. igazgató, pénztárvizsgáló-bizottsági tagok jelentése szerint, a pénztár és számadások rendben vannak s azért a fölmentvényt Merza Lajos kir. tan. főpénztárnoknak Székula Ákos ellenőrnek megadatott.

A jelölő bizottság előterjesztésére, miután a tisztikar a mult közgyűlésben az alapszabályok értelmében 6 évre, a választmány pedig 3 évre választatott meg, ezuttal csak egy jegyzői hely és 3 elhunyt választmányi tag helye kerül betöltésre. Megválasztottak pedig egyhangulag és közfölkialtással: jegyzőnek Nagy Károly theol. tanár; választmányi tagoknak: Hollaky Arthur Udvarhely-megye főispánja, Deák Lajos kir. tan. Maros-Torda-megye kir. tanfelügyelője és dr. Varró László Nagy-Ernyed város polgármestere.

Ezután Sándor József orsz. képviselő, az egyesület t. alelnök-főtítkárra, tette a direktorium nevében a következő előterjesztést:

Tekintettel azon áldozatkésztségre, melylyel Apponyi Albert gróf immár 8 ik éve évi 100 frttal lépett az E. M. K. E. alapító-tagjai sorába s ez összeget évenként fizetni ígérte, míg Isten életének kedvez; tekintettel azon fényes sikerekre, melyekkel Apponyi Albert gróf Magyarország és a magyar nemzet dicső hírnevének megvédése körül a külföld színe előtt a multban is, de kivált a legutóbbi párizsi interparlamentáris konferencián oly diadallal kivált s végül tekintettel azon állandó érdeklődésre és munkás részvételre, melylyel Apponyi Albert gróf az egyesület fejlődése iránt, mint alapító, kezdettől viseltetett.

Indítványozzuk, hogy a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetének kifejezése és üdvözlésének táviratilag való tolmácsolása mellett Apponyi Albert gróft az E. M. K. E. örökös tiszteleti tagjává választani méltóztatassék.

Kolozsvárt, 1900. szeptember hó 1-én.

A direktorium nevében benyújtják:

Gróf Beldi Ákos, Sándor József.
elnök. t. alelnök-főtítkárra.

Az indítvány, mely viharos éljenzéssel fogadtatott, egyhangu határozattá emeltetett s erről Apponyi Albert gróf sürgönyileg még a nap folyamán értesítettet.

Az alapszabályok értelmében több indítvány nem lévén bejelentve, elnök a közgyűlést rövid beszéddel bezárta.

Nyomban a közgyűlés után a tagok el se távozván, megkezdődött a választmány ülése, melyen különböző segélyek szavaztattak meg.

Kimondta továbbá a választmány, hogy a legmelegebben fogja támogatni a kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternél Abrudbányán egy, áll. algymnázium létesítése kérdését, melyért a község lakossága egyetértelműleg folyamodott.

Bemutatott azon 100 drb. diszes nemzeti színű Emke-daloskőri egy lobogó példánya, melyeket az egyesület ingyen oszt ki a községek között.

Hasonlóképen bemutatattak azok az Emke iparczikkek, melyekre nézve az egyesület szerződött. Különösen a temesvári Emke-gyűjtő sikere keltett általános örömet és lelkesedést a választmány tagjai között. Ez a gyár, mióta az Emkével szerződött, s megkezdte a harcot a külföldi gyűjtő kiszorítására, az Emkének adott 5% után 20 hónap alatt havi 26 koronáról fokozatosan havi 640 koronára emelkedett. Ez mértéke a gyár kaladásának és fejlődésének is.

A gyűlés késő délután az elnök elzetésével ért véget.

Irodalom.

Gerlóczy Géza, a kassai gazd. tanintézet közgazdasági és jogi tanszékének tanára, a „Gyakorlat Mezőgazda“ felelős szerkesztője a napokban adta ki „Jogisme a gazdasági académia és tanintézetek hallgatói s gyakorlati gazdák részére“ című könyvét. Ezen munka régóta érzett hiányt pótol a mezőgazdasággal foglalkozók körében, mert a mellett, hogy az őstermelésre vonatkozó összes, törvényen vagy rendeleten alapuló jogi szabályokat rendszeres és könnyen megérthető irányban ismerteti, ezen felül részletesen méltatja az összes magánjogi és közjogi szabályokat, a melyek a gazdát ugy az általános műveltség, mint a gyakorlati élet szempontjából ki-válón érdeklík, szóval felöleli az egész jogéletet. A mű a szerző kiadásában jelent meg, ára 5 korona. Megrendelhető a szerzőnél, Kassán, a gazdasági tanintézetben.

Ujdonságok.

— Képviselőnk látogatása. Benke Gyula képviselő ur, ki augusztus havában néhány hetet Ostendében töltött s azután meglátogatta Angliát, utazásából visszatért s e hó végén eljön Kézdi-Vásárhelyre. Ezen látogatásnak inkább barátságos, mint politikai jellege lesz.

— Bérkocsi sztrájk. Még a mult tavaszon megérkezett a belügyminisztértől a városi bérkocsi szabályrendelet jóváhagyási záradékkal ellátva, mint-hogy azonban városunk rendőrkapitányának több mintegy fél esztendő kellett annak megmondolására, hogy miképen kelljen a szabályrendelete végrehajtani, csak most került ezen ügy napi rendre. Persze hozza nem értő kezekben minden dolog elposványosodik s így következett be az a páratlanul kedélyes állapot, hogy a bérkocsikat tartó vendéglősök sztrájkolni kezdetek és pedig olyan formán, hogy kocsijokat kiküldötték ugyan a vasuti állomáshoz, de csak azon vendégeket hozták be, kik vendéglőikbe akartak szállani s minden más embert ott hagytak a faképnél s csupán a nagy természetű és nagylovu Árgyélus, a mindig engedelmes, mindig és mindenütt jelenvaló Árgyélus engedett a parancsnak s magának és lovainak összes erejével igyekezett az utazó közönség igényeit kielégíteni. A nagy sztrájknak oka pedig az, hogy a vendéglősök, kik eddig a vasutról való személyszállítást eszközölték, sem a 60 fillérről 40 fillőrré leszállított tervbörrel (mi melesleg mondva igen csekély is) nincsenek megelégedve, sem az nincs nyükre, hogy a vonat indulása előtt egy fél órával a piacon várakozzanak az esetleg utazni akaró vendégekre. Persze a megerősített szab. rendelet törvényerővel bír s az kötelez, tehát a vendéglős urak vagy meghajolnak annak, vagy végkép lemondanak a bérkocsi ipar gyakorlásáról.

— Kézdivásárhelyi adóhivatal és a koronaérték. A mi derék adóhivatalunk már annyira megszokta, hogy egy helyett kettőt számítson, hogy a napokban midőn felterjesztés tett a miniszterhez a sorsszámokat és egyáltalában minden számot, ami a felterjesztésben előfordult, egyszerűen mintha azok o. é. forintok volnának, kétszeresen vett. Így pld. az 1900-iki év, helyett 3800 at irtak, aug. 18. helyett 36-ikát és így tovább. A ministeriumtan nagyot néztek a különös számok láttára; az adóhivatal persze titkolja a dolgot. Pedig megtörtént az urnak 1900-adik a k-vásárhelyi adóhivatal 3800-adik esztendejében.

— Hazajöttek a katonák. Vasárnapra ismét megnépesült a város. Azok, a kiknek távolléte annyira érezhető volt: a katonák is, német itthon vannak. A Marosvásárhely, Szászrégen és Nyárádszereda közötti fáradságos gyakorlatokat lefújták még szombaton, a mi katonáink vasárnap d. e. 9 órakor már itthon voltak. Ugyanaz nap le is szerelték az öreg bakák. Beabfírozták a bornyut, acsákót, s már civilizálban álltak raportra. Kinoss hosszú idő az a három esztendő, de bakkancsos nagyítással szólva, megérni azt az egy napot, a mikor megnyílik előttük a nagy kapu s hátuk megett marad a kaszánya és elengedik őket a „hosszu szabadságra“.

— A Transsylvania Conservgyár. Dóván, mint első ilyenmü magyar-gyár értesülésünk szerint, már megkezdte működését és az idén különösen gyümölcs izeket, kocsonyákat, körte, szilva, szeder és som befőtte-et, továbbá viaszbabot, gombát és gombapaprikást dobozokban, mint kiváló különlegeségeket készít. A szétküldés már jövő héten megkezdődik.

— Weisz Berthold választói között. Weisz Berthold képviselő a napokban tartotta meg beszámoló beszédét előbb Nagy-Ajtán, később Baróthon. A népszerű képviselőt lépten-nyomon elhalmozták a szeretet minden jelével. Weisz Berthold hétfőn meglátogatta Száraz-Ajta lakosait, este pedig Zathureczky Gyula nagybirtokos vendége volt. Kedden Nagy-Bacson és Hidvéd községekben tett látogatásokat a népszerű képviselő és az esti gyorsvonattal Budapestre utazott. Weisz Bertholdot utjában a lakosság a legnagyobb gyöngédséggel és szeretettel fogadta, s aza benső viszony, mely négy év óta áll fenn képviselő és választók között, ez alkalommal — mint már azt megirtuk — erősebb és tartósabb lett. Ennek illusztrálására megemlítjük, hogy nemcsak választókerületéből, de a távolabbi vidékekről is számosan hallgatták a politikai és nemzetgazdasági szempontból igen értékes beszámolóját. Számosan pedig levélben és sürgönyileg fejezték ki szerencsekívánataikat ez alkalommal is a derék, köztisztviselőben és szeretetben álló képviselőnek.

— Letartóztatott járásbíró. Székely-Udvarhelyről értesítik lapunkat, hogy ott nagy feltűnést keltett egyik járásbírónak letartóztatása. Lészay Andor, a kit körülbelül egy éve, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszékhez járásbírónak neveztek ki s a kit most állítólag több ezer forintra rugó összeg elikkasztásának büne terhel, kedvelt alakja volt a megye társaséletének. Egyik legelőkelőbb erdélyi gentri-családból származik s rokonai összeköttetései révén az erdélyi mágnás-családokkal is közeli atyafiságban áll. A szűkszavú tudóstás közelebbi adatokat a letartóztatás előzményeiről nem ad, csupán azt engedi sejtetni, hogy a rossz utra tévedt ember hivatali pénzeket kezelt el.

— Mennyit jövedelmezett az Emke gyufa. Az Emke gyűjtő eddig az „Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület“ szép és hazaifias céljaira 5160 korona 35 fillért jövedelmezett. Ha meggondoljuk, hogy e jövedelem a köző számára tulajdonképen senkinek sem kerül áldozatba ez avval szaporítható, hogy mindenki az ő krajezáráért magyar gyűjtőt követel az osztrák helyett, akkor bámulnunk kell, hogy még mindig annyian csupa közönyből a mindenféle osztrák gyűjtőt fogyasztják.

— Kétezer ember halála. Londonból táviratozzák: Texasban mult szombaton borzasztó vihar pusztított. Newyorkból jelentik, hogy Galveston város majdnem egészen elpusztult és csaknem kétezer ember vesztette életét. A város, a mely a mexikói öbölnek egy szigetén fekszik, hat lábnyira víz alatt van. Az orkánaak óránkint nyolczvan mérföld sebessége volt. A tenger nyolcz mérföldnyire behatolt a szárazföldre. Ezernél több épület romba dőlt. A partvidéket számtalan holttest és töméntelen butor borítja. A kikötőben valamennyi hajó elpusztult. Az orkán Galveston és Houston között egy vonatot kiemelt a sinekből. A szélvész szombat délután hat órától éjjelig tartott. A kárt még nem lehet megállapítani, mert valamennyi táviró megromgálódott. Egy Houstonból jövő telegram szerint egy szemtanu a következőket mondja el e borzasztó vihar pusztításáról: 4000 ház, többnyire lakóház, romba dőlt. A part mentén az összes gabonaszínek és a kikötőben levő pajták elpusztultak. A kikötőkben a legtöbb kis vitorlás-hajó törést szenvedett. Albin várost, mely Galvestontól északra vagy 2000 merföldnyire fekszik, a vihar teljesen romba döntötte, itt is sok ember életét vesztette. — Ujabb new-yorki távirat jelenti: Galvestonban az orkán ezeröt száz embert pusztított el. A kárt tíz millió dollárra becsülik.

Közgazdaság.

Előkészületek az őszi vetéshez.

Alig van foglalkozás, mely oly sok gonddal járna, mint éppen a gazdaság. Be se fejeződik még az azon évi munkálatok hosszú sorozata, s máris újabb meg újabb intézkedések teendők a jövő érdekében. Legalább így kellene történni minden oly gazdaságban, melynek ezéjéj nemcsak a jelen megélhetéshez szükségesek beszerzése, hanem a jövőre való minél körültekintőbb gondoskodás is képezi. Alábbiakban nem vélünk felesleges munkát teljesíteni, midőn egy néhány jó tanácsban körvonalazzuk, tehát azon teendőket, melyek az őszi vetés sikere s ez által a jövő megélhetés alapjának biztosítása érdekében szükségesek.

Az őszi vetés sikerének egyik alap feltétele a talajnak gondos előkészítése. Ugy a búzáknak, mint a rozsnak kitűnő előveteményét képezi az egyéves avagy az évelő takarmány, de csak akkor, ha utána a földet jól készítjük elő. A jó előkészítés alatt

egyrészt a szántások helyes s megfelelő időben való véghezvitelét, másrészt a tápanyagokról való gondoskodást kell érteni. Nézzük csak, mi a teendőnk e tekintetben? A mint haza került az elővetemény, első gondunk legyen a tarlót minél hamarabb feltörni és pedig sekényen, mert ha ezt tenni elmulasztjuk, az elővetemények bekerülte után jó állapotban levő talaj összetömődik, meleg idővel kiszárad és a későbbi szántás nehezen és rosszul végezhető, ezt követi egy idő múlva a második mély, vagyis keverőszántás és közvetlenül vetés előtt a középmély szántás. Vannak a kik azt tartják, hogy pl. hóhere tán egy szántás is teljesen elegendő, veteményünk szerint ez csak akkor lesz megengedhető ha a here nagyon későn kerül le s a búzákat korán vetjük el, de ily esetben is ezélszerű lesz hantó vas sal ellátott ekékkel szántani, mert ha a herét egyszer és mélyre vagy középmélyre szántjuk, akkor az alászántott heretövek közül sok kihajt és elgyomosítja a vetést.

Az magától értetődik, hogy ha a buza alá többször s ántunk, az egyes szántások között boro-

nálni esetleg hengerezni is szükséges leendő, hogy mikor és hányszor, azt a talaj állapota határozza meg.

A tápanyagokról való gondoskodás szintén egy fontos feladat, s ezt illetőleg megvan könnyítve a gazda teendője, a mennyiben számos példával, számos kísérlet eredményével van már beigazolva az, hogy az őszi buza és őszi rozs azon növények közé tartozik, melyek a műtrágyát legjobban meghálálják. Eddigi tapasztalataink szerint, a magyar holdanként adott 100 kg. 16—18%-os szuperfoszfát teljesen ki-elégítő, ha azt a vetőszántás előtt szórjuk ki és le-szántjuk. Ha azonban talajunk nitrogénben szegény, akkor azt is pótolni kell chilisalétrommal oly módon, hogy azt a vetésre szeptember s október hónapokban, vagy esetleg tavasszal egyszerűen el-szórjuk.

Ha felemlítjük még azt, hogy ott, a hol ez időn a buza vagy rozs aszott, töpörödött s sok lóha szemet adott, szükséges leendő a magesere, illetve felújítás is, úgy elsoroltuk mindazon tényezőket, melyeknek figyelembe vétele egyelőre elegendő.

HIRDETÉSEK.

IFJ. JANCsó MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája

elvállalja minden szakba vágó munkáknak gyors és pontos elkészítését.

Ajánlja nagy nyomtatvány raktárát:

közigazgatási, körorvosi, egyházi stb.

hivatalok részére.

Továbbá dusan felszerelt

papir, írószer és könyvkereskedését.

Elvállalja mindenféle

könyveknek a bekötését.

Ezekon kívül: körlevelek, falragaszok, névjegyek, gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi meghívók, levélborítékok czégnymással, folyóiratok, könyvek, füzetek gyors és pontos elkészítését a legjutányosabb árak mellett eszközli.

Kiadó lakás.

Két szépen bebutorozott **szoba** nálam **kiadó**.
Bérlő **azonnal beköltözködhethet**.
Esetleg mindkét szoba butor nélkül is kiadható.
Kapusi István.

(104. 1—3.)

!!! Pártoljuk a hazai ipart !!!

IFJ. JANCsó MÓZES

ajánlja szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseit, u. m.: ruha- és étszekrényeket, szalon- és ebédlő-asztalokat, ágyakat, mosdó- és éjjeli szekrényeket; továbbá magas, félmagas-hátú és heverő diványokat, lószőr- és afrikai matraczokat, fali-, és toalett tükröket, nád- és préselt ületű hajlitott székeket, ablak carnisokat, stb. stb.

!!! Olcsó árak !!!

Thierry A. centifoliakenőcse

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)

az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható **zöld**, a törvény-széknél bejegyzett „apáca”-védőjeggyel van ellátva. Főfőmulhatatlan szer minden **mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. külsőleg is kintűnően hat és sebet gyógyít.**

Egy próbátéveg bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjjelküldés **csak** előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcse
(csodakenőcsnek nevezik)

utolérhetetlen szívó erejű és gyógyíthatósága. Operációkat a legtöbb esetben **főlöszlegessé teszi**. E kenőcs-
osel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott esont-
szut, utabban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyó-
gyított meg. Antiszeptikus és gyógyíthatósága min-
denféle seb gyuladásánál.

Próbátéveg bérmentesen 1 kor. 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg.

**Óvakodjanak utánaotóktól és kerüljek az értékte-
len, ugynevezett házi kenőcsöket s más offéleket.**

Cím: **A. Thierry**, gyógyszerész és gyár a Védőangyalhoz,
Pregrada Pragerhof felé, a Déli vasut mentén.
Prospektus ingyen és bérmentve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat
használatra készen a házban tartani. Az összes mű-
velt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utánzatát
a törvény üldözi.

57474

Csak ezzel a tör-
vény-sz. a bejegy-
zett védőjeggyel
valódi.

CSAK EZZEL A TÖR-
VÉNY-SZ. A BEJEGY-
ZETT VEDŐJEGGYEL
VALÓDI.

Issigau,
Dordogne, Kopen-
hága,
fabriken farma.
Milánó,
A. Bertoloni.
Malmo, Seville,
Apot. Lejonet.
Nantes,
Pharmacie
O. Fradet,
Nápoly. Palermo.
Páris,
Pharmacie
frangaise, 1 & B,
Place de la Repu-
blique, Phar-
macie Daprey, 11,
Rue des francs
Bourgeois.
Prága,
Róma,
Corso, Agenzia
del Pollicinico
Roubaix,
Pharmacie
F. Gerrath.
Sarajewo.
Szeged.
Temesvár.
Triest. Venecia.
Vienne. Zürich.

Hirdetéseket

a „SZÉKELYFÖLD” részére
olcsó áron
felvesz a kiadóhivatal.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelytt.